

Arbetsmarknadsdepartementet
Via e-post
a.registrator@regeringskansliet.se

Stockholm
2017-09-22

Ert dnr
A2017/01344/ARM

Vårt dnr
2017/106

Remiss av förslag till ett entreprenörsansvar i bygg och anläggningsbranschen, DS 2017:30

I den aktuella promemorian presenterar Arbetsmarknadsdepartementet ett förslag med s.k. entreprenörsansvar som riktar sig mot verksamhet inom byggbranschen. Förslagen skulle medföra att ett företag som anses bära det huvudsakliga ansvaret i olika byggprojekt även ska anses vara ansvarig för övriga företag i projektet och att de fullgör sina åtaganden mot sina anställda i frågan om avtalade ersättningar.

I grunden baserar sig detta ärende på unionens utstationeringsdirektiv 2014/65/EU och med åtföljande tillämpningsdirektiv 96/71/EG. Av detta följer att respektive medlemsstat måste vidta vissa skyddsåtgärder mot den grupp av arbetstagare som befinner sig utanför den medlemsstat där vederbörande normalt sätt utövar sitt arbete.

I Sverige har frågan tidigare varit föremål för förslag genom DS 2016:06 som innebar ett förslag vilket fick anses gå långt utöver vad direktivet kräver och det var därmed ett förslag som NNR m.fl. var starkt kritiska till i remissyttrandena. NNR har som utgångspunkt att all form av överimplementering – Goldplating - ska undvikas genom att det medför extra kostnader för svenska företag och det är inte uppenbart att det skapar motsvarande vinster för samhället. En annan dimension kopplat till att Sverige och andra länder tillför åtgärder utöver vad som följer av unionsrätten är att det fragmenterar den inre marknaden och det hämmar således i förlängningen förutsättningarna för den fria rörligheten.

Förslaget som nu presenterats går långt utöver av de skyddskrav som egentligen direktivet identifierar. I detta ärende pekas inte gruppen ut utstationerade löntagare ut utan förslaget pekar ut ett det finns ett skyddsbehov av samtliga arbetstagare sysselsatta i vissa typer av företag och inom en specifik bransch. Här bör det också påpekas att enligt unionsrätten följer den grundläggande fördragsreglerade principen med propoortnalitet, vilket i detta sammanhang borde föranlett Arbetsmarknadsdepartementet att fundera över relationen mellan den höga grad av komplexitet och kostnader som följer av förslaget i relation till vad direktivet i grunden ställer för krav i frågan om skydd. Här bör det även påpekas att direktivet ger utrymme för medlemsstaterna att införa andra lämpliga åtgärder än ett entreprenörsansvar genom art 12.6. NNR finner att kostnadseffektivitet är ett mål som näste eftersträvas i varje

enskilt fall och för alla regelverk. Här borde således departementet även övervägt andra alternativ än det presenterade förslaget.

Förslaget medför trots allt en utökad risk för utomstående aktörer att etablera sig på den svenska marknaden till följd av ansvarsreglerna som följer av att ta på sig andra företags egentliga ekonomiska åtaganden och skyldigheten av att kunna tvingas betala ut deras avtalade ersättningar. NNR vill resa betydande frågetecken angående om förslaget är förenligt med unionens princip om propportionalitet och vidare de ambitioner som finns för att skapa en väl fungerande inre marknad för varor och tjänster. I detta perspektiv efterfrågar NNR en betydligt mer extensiv analys av hur förslaget förhåller sig till olika delar av unionsrätten. NNR vill i sammanhanget inte framhålla oss att vara några experter på unionsrätten, men finner att förslaget har flera beröringspunkter som utredaren inte väljer att beskriva. I detta perspektiv finner vi att departementet i den kommande beredningen vidare bör belysa den om förslaget kan anses vara förenligt med de EU rättsliga dimensionerna som finns i ärendet.

NNR kan identifiera flera problem med det förslag som presenterats och hur det i grunden griper in i marknadsekonomins funktionssätt. En central utgångspunkt är att företag som har högre kostnader än intäkter över tid blir insolventa och ska således upphöra med sin verksamhet. Förslagen bygger på hypotesen att den form av företrädaransvar som föreslås ska träda in när en underentreprenör inte fullgör sina åtaganden i relationen till de anställda. Men detta kan inträffa av andra skäl än att någon försöker medvetet utnyttja de anställda. Därtill får ett sådant beteende redan anses vara kriminaliserat och detta skulle bli ett lager till med regler som berörda företag har att hantera. NNR har mycket svårt att se hur förslaget ska kunna hålla isär olika skäl för att löner inte har betalats ut.

Departementet har inte bemödat sig med att analysera kopplingen till den konkurslagstiftning som vi har i Sverige och vad som händer när en underentreprenör går i konkurs och som varit engagerad i ett givet projekt. NNR menar att det är en stor brist och väcker flera obesvarade frågor av hur detta ska kunna hanteras på ett bra och rättssäkert sätt. Vi tror att förslaget kan medverka till beteendeförändringar som inte är önskvärda och kan skapa problem i kontraktrelationen mellan under- och huvudentreprenör. En huvudentreprenör får starka incitament att utöka kontrollen av den ekonomiska bärigheten med de företag de avser att skriva kontrakt med. Systemet skulle sannolikt därmed kunna driva upp denna typer av kostnader och även påverka konkurrensen i negativ riktning. En huvudentreprenör har inga incitament att utöka sin riskexponering till t.ex., aktörer som är nystartade och som inte kan visa upp goda räkenskaper med fleråriga bokslut. Dynamiken i branschen riskerar därmed att hämmas och det är knappast något som är önskvärt givet situationen med brist på personal i byggbranschen och behovet av mer bostäder.

NNR finner att förslaget går långt utöver det skyddsbehovet som följer av unionens direktiv och förslaget kommer på ett väsentligt sätt öka kostnaderna för berörda byggföretag. Därtill finns det flera centrala frågor som är undermåligt belysta eller inte behandlas alls i underlaget. NNR anser därmed att underlaget inte kan ligga till grund för föreslagen lagstiftning. Mot denna bakgrund avstyrker vi presenterat förslag.

Näringslivets Regelnämnd NNR

Tomas Lööv